

SAKSFRAMLEGG

Til:
Universitetsstyret

Møtedato:
17.06.2020

Sak:

Søknad om akkreditering og oppretting av bachelor i sykepleie, studiested Kautokeino

Innstilling til vedtak:

- 1. Universitetsstyret akkrediterer og godkjenner oppretting av bachelor i sykepleie, studiested Kautokeino med oppstart vår 2021.*
- 2. Det helsevitenskapelige fakultet bes om å følge opp universitetsdirektørens merknader*

Innledning:

I denne saken legger universitetsdirektøren fram forslag til akkreditering og oppretting av Bachelor i sykepleie, studiested Kautokeino. Institusjoner som er akkreditert som universitet, har fullmakt til å selv å akkreditere (godkjenne) studietilbud som institusjonen skal tilby, jf. lov om universitet og høyskoler §3-3 (1) (UH-loven). Ved UiT er det universitetsstyret som har det endelige ansvaret for å akkreditere nye studietilbud, og dermed sikre at innholdet i studieprogram som fakultetene søker om å få etablere, er kvalitetssikret etter kravene i studiekvalitetsforskriften fastsatt av Kunnskapsdepartementet (KD) og studietilsynsforskriften fastsatt av NOKUT. Det er fakultetenes ansvar å vedta studieplan og tilse at de faglige vurderingene som ligger til grunn for søknaden er riktige. En rekke forhold skal vurderes i forbindelse med akkreditering og opprettelse av studieprogram. UiT har utformet et eget søknadsskjema som fakultetene benytter i prosessen.

Styret ved det helsevitenskapelige fakultet vedtok 19.03.2020 å søke om opprettelse av bachelor i sykepleie, studiested Kautokeino med oppstart vår 2021. Utfylt søknadsskjema for akkreditering av studieprogrammet og studieplan er lagt ved denne saken.

Studietilbudet vil være et samarbeid med Samisk høyskole (Sámi allaskuvla) og skal være et desentralisert deltidsstudium. Utdanninga vil inngå som en del av UiTs akkrediterte bachelorprogram i sykepleie, men vil skille seg fra den øvrige utdanninga innen sykepleie ved at kunnskap om samisk kultur og den samiske befolkninga som pasientgruppe er vektlagt, samt at undervisnings- og eksamensspråk i så stor grad som mulig vil være nordsamisk. Planen er at Samisk høyskole på sikt skal overta driften av studieprogrammet.

Bakgrunn

Forankring

Med utgangspunkt i erfaringer fra tidligere studietilbud innen sykepleie (1995 og 1998), der samisk kultur og omsorgskunnskap ble vektlagt, og hvor mye av undervisningen ble gitt på samisk, har en arbeidsgruppe med representanter fra Samisk høgskole, UiT, Kautokeino kommune og Finnmarkssykehuset skissert et behov for en sykepleieutdanning med den samiske befolkningen som pasientgruppe i fokus. Det helsevitenskapelige fakultet har i sin strategiplan mot 2022 fastsatt at fakultetet skal utvikle kunnskap om helse og behov for helsetjeneste i samiske områder. Dette er også i tråd med UiTs strategi *Drivkraft i nord*.

Kostnader og finansiering

Studietilbudet har fått tildelt 25 fullfinansierte plasser i kategori E fra Kunnskapsdepartementet. Samisk høgskole har i tillegg fått 1 million kr i årlig finansiering, som pr. i dag går til finansiering av en prosjektlederstilling.

Rekrutteringsgrunnlag

Det har tidligere vært gjennomført et lignende studietilbud i regi av Høgskolen i Finnmark. Tilbudet var attraktivt for voksne personer som hadde omsorgsoppgaver, tilhørte primærnæringene og som manglet formell kompetanse i sykepleie. Det antas at Samisk høgskoles lokalisering i Kautokeino, samt det at studiet er lagt opp som deltidsstudium, vil styrke rekrutteringa.

Opptakskapasitet og dimensjonering

Studiet utlyses medio 2020 med søknadsfrist i oktober og er beregnet til 25-50 søkere. For å sikre uteksaminering av tilstrekkelig antall kandidater er det ønskelig med overbooking slik at det tas høyde for noe frafall, noe som er vanlig for deltidsutdanning i sykepleie. Ettersom programmet lokaliseres ved Samisk Høgskole i Kautokeino, vil infrastrukturen til studiet i stor grad være på plass allerede ved utlysning. Det er gitt økonomiske bevilgninger fra UiT for å utarbeide klinisk øvingsrom dimensjonert for programmets opptakskapasitet.

Bachelor i sykepleie ved UiT har på generelt grunnlag hatt utfordringer når det gjelder praksis. Dette søkes i stor grad løst med omorganisering av studieplanen for bachelor i sykepleie hvor praksisrulling innføres for å øke kapasiteten i utdanningen. Det helsevitenskapelige fakultet er i ferd med å utarbeide praksisavtaler som er særlig rettet mot samiske studenter.

Studieplan

Forskrift om nasjonal retningslinje for sykepleierutdanning følges ved at beskrivelser av læringsutbytte er gjennomarbeidet i henhold til *Forskrift om felles rammeplan for helse- og sosialfagutdanninger*, og omhandler blant annet også urfolks rettigheter. Arbeidet med implementering av nye læringsutbytter i den ordinære studieplanen i sykepleie ble gjort i 2019. Studieplanen for bachelor i sykepleie, studiested Kautokeino følger denne, men man har supplert læringsmålet med læringsutyttebeskrivelser som er relevant i relasjon til en samisk pasientgruppe. Det samme gjelder læringsutyttebeskrivelsene for hvert enkelt emne. For nærmere beskrivelser se vedlagt studieplan, vedlegg 2.

Undervisningsspråk og språkkrav

I tillegg til å følge nasjonale opptakskrav til sykepleieutdanning, vil studiet ha krav om nordsamisk språkkompetanse. På grunn av den nordiske samarbeidsavtalen for opptak, vil nordsamisktalende fra Sverige og Finland også kunne søke om opptak til utdanninga. Så langt det lar seg gjennomføre vil nordsamisk være undervisningsspråk og eksamensspråk. I de tilfellene

undervisning ikke kan gis på nordsamisk, vil man kunne benytte seg av tolketjenesten til Samisk Høgskole.

I søknaden, se vedlegg 1, er det skissert at studietilbudet ikke ville bli gitt på nordsamisk. Dette skyldes at fakultetet på det tidspunkt søknaden ble utformet ikke hadde fått tak i fagpersoner som behersket nordsamisk. Fakultetet hadde heller ikke fått klarert om man kunne stille krav til søkerne om nordsamisk språk. Det har imidlertid skjedd endringer som nå gjør det mulig å tilby store deler av undervisningen på nordsamisk, se tillegg til søknaden, vedlegg 3. KD har også gitt klarering om at man i henhold til *Forskrift om opptak til høgre utdanning* vil kunne stille nordsamisk språk som opptakskrav.

Fagmiljø

Fakultetet skriver i sin søknad at fagmiljøet ved bachelorprogram i sykepleie er å anse som en enhet, men med ulike geografiske lokasjoner. Assisterende instituttleder Tromsø har et særlig ansvar for å sikre koordineringen av de faglige ressursene på tvers av studiesteder. Både programgjennomføringen og det samlede fagmiljøet må derfor ses under ett. Det er forventet at de ansatte på programmet bidrar på tvers av geografiske lokasjoner både i faste ordninger og ved behov f.eks. ved sykefravær o.l. Se vedlegg 1, søknadskjema for nærmere beskrivelse av hvordan fagmiljøet ved bachelor i sykepleie er organisert.

Studietilbudet i Alta og Kirkenes er desentraliserte studietilbud. Det vil også samisk sykepleierutdanning ved studiested Kautokeino bli. UiT sitt sykepleieprogram har i tillegg også desentraliserte studietilbud med ansatte i mindre grupper på Bardufoss, Finnsnes og i Nordreisa. Til sammen utgjør den totale porteføljen *før* tilsettingene i Kautokeino, 108 ansatte. Av de 108 ansatte er 27% førstestillingskompetente. De ansatte som er førstestillingskompetente har hovedsakelig bred kompetanse innenfor det sykepleievitenskaplige fagfelt, og bidrar med undervisning i alle deler av bachelorutdanningen. 24 av 25 førstekompetente har sin hovedstilling ved Institutt for helse- og omsorgsfag

Fagmiljøet i Kautokeino

Totalt vil fagmiljøet i Kautokeino isolert sett bestå av 2,5 årsverk, hvorav 0,5 årsverk vil ha førstestillingskompetanse. Som reserve for den ansatte som har førstestillingskompetanse har fakultetet allokert en stipendiat som forventes å disputere vår 2021 med en avhandling som behandler tematikk omkring den samiske helsetjenesten og det teoretiske grunnlaget «cultural safety». Videre skal instituttet tilsettes i 20 % stilling en førsteamanuensis fra Flinders University i Adelaide, Australia med særlig kompetanse på urfolkshelse og helsetjenester til urfolk. Ingen av de førstestillingskompetente vil derimot beherske samisk som undervisningsspråk.

Det skal også tilsettes to vitenskapelig ansatte i stillinger som universitetslektor. Kandidatene leverer sine masteroppgaver henholdsvis vår 2020 og vår 2022. En av de to kandidatene har klare ambisjoner om en akademisk karriere med doktorgrad. Fakultetet har også en plan for kompetanseheving av fagmiljøet som er direkte tilknyttet studietilbudet i Kautokeino, se vedlegg 1, søknadskjema.

Universitetsdirektørens vurdering

Universitetsdirektøren vil benytte anledningen til å takke fakultet og fagmiljøet for en grundig og godt begrunnet søknad. Den helt spesielle demografiske og språklige situasjonen gjør det

krevene å få på plass et nyskapende studietilbud som dette. Alle krav som stilles av KD, NOKUT og UiT for oppretting og akkreditering er blitt tilfredsstillende vurdert i prosessen.

Universitetsdirektøren mener at opprettelse av en bachelor i sykepleie med samisk språk og kultur i fokus, vil være viktig for UiT og for regionen. Utdannelsen er i tråd med universitetets strategiplan der samisk språk, kultur og livshelse er en av prioriteringene innenfor området helse, velferd og livskvalitet.

Selv om universitetsdirektøren mener at alle krav er tilfredsstillende vurdert av fakultetet, er det grunn til å være bekymret for robustheten til det fagmiljøet som vil bidra direkte inn i utdanninga i Kautokeino. Universitetsdirektøren ønsker i den forbindelsen å trekke fram enkelte av kravene studietilsynsforskriften stiller til fagmiljø og diskutere dem nærmere.

Fagmiljøets størrelse, stabilitet og faglige sammensetning

Når NOKUT snakker om fagmiljø i norsk høyere utdanning menes den gruppen av fagansatte ved universiteter og høyskoler som bidrar til utdanningene, og dette omfatter både planlegging, gjennomføring og utvikling av studiene. Fagmiljøene kan forstås som studietilbudenes kunnskapsanker, og disse skal både tilby utdanning av høy kvalitet samtidig som de bidrar til faglig utvikling gjennom FoU-arbeid. Fagmiljøet skal videre være godt sammensatt, har rett størrelse og operere på et høyt faglig nivå. Det er viktig at kravene til fagmiljø kommer alle studenter til gode, og uavhengig av studiested bør den enkelte student motta undervisning av «det gode fagmiljø» og ha tilgang til dette fagmiljøet ([NOKUT \(2019\) Fagmiljø og utdanningskvalitet](#))

Fagmiljøet i Kautokeino er isolert sett lite og har en lav andel førstestillingskompetanse. Slik universitetsdirektøren forstår det vil også de nyansatte som er direkte knyttet til studiested Kautokeino, mangle relevant utdanningsfaglig kompetanse. For at kravene i studietilsynsforskriften om et kompetansemessig stabilt fagmiljø med nok førstestillingskompetanse og relevant utdanningsfaglig kompetanse skal kunne sies oppfylt, må hele fagmiljøet i sykepleie ved UiT legges til grunn. Dette er noe fakultetet også påpeker i sitt tillegg til akkrediteringsdokumentet, se vedlegg 3. Universitetsdirektøren mener at dette kan gjøres så lenge man faktisk kan vise til at fagmiljø på tvers av lokasjoner fungerer som et samlet fagmiljø. Større og mer robuste fagmiljø på tvers av studiesteder var også en av effektene man ønsket av fusjonen mellom universitetet og høyskolene.

Universitetsdirektøren vil fremheve viktigheten av at fakultetet har fokus på at alle studentene på bachelor sykepleie har lik tilgang til og får nytte godt av kompetansen til det helhetlige fagmiljøet i sykepleie, uavhengig av studentens studiestedstilhørighet. Fakultet må sikre at alle studentene har lik tilgang til førstestillingskompetente ansatte, for eksempel som veiledere på oppgaver. Fagmiljøet kan bidra inn i studieprogrammene på ulike måter, gjennom for eksempel FoU-arbeid, erfaringsdeling, opplæring til praksisveiledere og utvikling av studieplaner og emner.

Det er dessuten viktig at fakultetet sørger for at ikke en for stor andel av undervisningen i Kautokeino blir gitt av personer uten relevant utdanningsfaglig kompetanse. Fakultet må også påse at studentene i tilstrekkelig grad undervises og veiledes av ansatte med førstestillingskompetanse. Universitetsdirektøren vil derfor anbefale at fakultetet prioriterer planer for å rekruttere, beholde og utvikle førstestillingskompetanse ved studiested Kautokeino. Universitetsdirektøren vil legge opp til et tett oppfølging av studietilbudet, bla. for å kunne få forsikring om at førstestillingskompetente fra det helhetlige fagmiljøet i sykepleie bidrar direkte inn i utdanningen.

De sentrale delene av studietilbudet

Studietilsynsforordningen stiller krav om at det skal være ansatte med førstestillingskompetanse i de sentrale delene av studietilbudet, jf. § 2-3 fjerde ledd.

Fakultetet skriver i sitt tillegg til akkrediteringsdokumentet, se vedlegg 3, at det anser sykepleievitenskap som det sentrale fagområdet i bachelor i sykepleie. Fakultetet gir i samme dokument en fylldig beskrivelse av sykepleievitenskapen som et selvstendig kunnskaps- og vitenskapsområde, samt hvordan dette området er regulert gjennom EU-direktiver. Universitetsdirektøren kan ikke se at noen tidligere har benyttet seg av en så bred operasjonalisering når man vurderer et studietilbuds sentrale deler, men dette er en faglig vurdering og universitetsdirektøren legger den til grunn i vurderingen av om kravet er oppfylt.

Studieprogrammets navn

Universitetsdirektøren vil avslutningsvis kommentere studieprogrammets navn. Opprinnelig ønsket fakultetet at studiet fikk et navn som fremhevet det samiske perspektivet, men i søknaden har man benyttet et tradisjonelt navn i påvente av at situasjonen rundt undervisningsspråk skulle falle på plass og de endelige retningslinjene utarbeides. Universitetsdirektøren er enig med fakultetet i at et navn som framhever det samiske perspektivet i utdanningen, kan være gunstig. Når retningslinjene foreligger, bør fakultetet derfor vurdere å søke om navneendring på studieprogrammet.

Oppsummering

Det er knyttet noen utfordringer til at fagmiljøet i Kautokeino består av få årsverk og liten andel førstestillingskompetanse. Universitetsdirektøren mener imidlertid at dersom man legger hele fagmiljøet til grunn, og fakultetet sørger for at den totale kompetansen innen sykepleie kommer alle studenter til gode uavhengig av studiested, vil kravene om et stabilt og faglig godt sammensatt fagmiljø kunne anses som oppfylt. Universitetsdirektøren vil foreslå at fakultetet, etter at første studieår er gjennomført, tar en grundig evaluering av de erfaringer som er gjort, særlig med henblikk på fagmiljøets robusthet. Universitetsdirektøren har ingen øvrige merknader og anbefaler at universitetsstyret akkrediterer og godkjenner opprettelsen av bachelor i sykepleie, studiested Kautokeino.

Jørgen Fosslund
universitetsdirektør

Heidi Adolfsen
avdelingsdirektør

Dokumentet er elektronisk godkjent og krever ikke signatur

Saksbehandler: Oda Bjørnsdatter

Vedlegg

- 1 Søknad om akkreditering - Bachelor i sykepleie, studiested Kautokeino
- 2 Studieplan - Bachelor i sykepleie, studiested Kautokeino
- 3 Tillegg til akkrediteringsdokumentet

